

Câu chuyện hũ u s

Tác Giả: L u Thái Dzo và Huy Ph ng
Chúa Nhật, 25 Tháng 7 Năm 2010 07:51

T n M n Chuy n H u S - Tang l ai c i

Tác gi tên th t Hoàng Huy Năng, sinh năm 1934, c u sĩ quan VNCH và c u tù chính tr , đ n HO 5, đ nh c i Houston t 1992, h n là U Viên Xã H i Đoàn Liên Minh Thánh Tâm Giáo X Đ c Kitô Ngôi L i T p Th i Houston. Tr c 1975, i Vi t Nam, ông đã c ng tác v i nh u báo quân đ i và cho i nay đã xu t b n 5 t p th và m t t p truy n i Hoa K .
T i thành ph Houston, T u Bang Texas, trong khu v c g n n i c ng c a gia đình tôi, có ba Nhà Quàn: Th n Tâm, Vĩnh C u và Vĩnh Ph c. C ba ph c v v "H u S " cho t c s c dân c ng i vùng tây nam thành ph . Tôi th y Nhà Quàn Vĩnh Ph c đ c nh u khách hàng chi u c h n c , b i i nhà quàn n y ra đ i tr c và giá c có ph n nh nhàn h n. Ngoài ra, còn tìm cách giúp đ i i đa nh ng gia đình nghèo ch ng may có ng i thân n m xu ng. Tôi th ng đ n Nhà Quàn Vĩnh Ph c tham d các bu i đ c kinh c u nguy n cho linh h n nh ng tín h u Công Giáo thu c Giáo X tôi là Giáo X Ngôi L i Nh p Th .

T n M n Chuy n H u S

Qua nh ng nhân viên ng i Vi t làm vi c cho Nhà Quàn Vĩnh Ph c, tôi thu th p đ c m t s đ ki n v "H u S " có th h u ích trong vi c h c h i, tìm hi u thêm v phong t c, t p quán liên quan đ n đám tang c a ng i Vi t.

1. Tranh ch p v tang l

Ông bà Bá đã già, có đ a con gái duy nh t là S. Cô n y không ch chung nhà v i b m k t khi vào đ i h c y khoa. S p ra tr ng và đi làm thì bà Bá lâm tr ng b nh và t tr n t i b nh vi n Memorial Hermann Hospital.

Không hi u vì lý do gì, hai b con giành nhau vi c t ch c tang l . Cô S. vi n c là cô r t yêu th ng m và ng c i, bà Bá cũng th ng yêu cô không kém. Cô luôn s n sàng lái xe ch m đi b t c đ u và lúc nào. Do đó, cô ph i đ c quy n đ ng ra t ch c đám tang cho m , t n đ nh ngày gi phát tang, đ n nghi th c c u siêu, vi c l a ch n đ a di m chôn c t, v.v... Theo yêu c u c a ông Ba, thì th bà Bá đã đ c đ a v nhà quàn Vĩnh Ph c. Tuy nhiên, vì có đ n khi u n i c a cô S. , nên nhà quàn ch a th xúc ti n nh ng "nghi th c h u s " c n thi t. Ông Bá và cô S. đ u m n lu t s bi n h . Hai b con không ai nh ng ai. Th i gian ch đ i h n 10 ngày. Cu i cùng, n i v đ c gi i quy t b ng lý thu n túy. Tòa không m phiên x công khai t i đình tr ng, nh ng cho m t đ i di n đ n g p hai b con ông Bá t i nhà quàn. V đ i di n tuyên b : vi c t ch c tang l cho bà Bá là trách nhi m c a ng i ch ng (t c ông Bá). Cô S. t c gi n,

Câu chuyện h u s

Tác Giả: L u Thái Dzo và Huy Ph ng
Chúa Nhật, 25 Tháng 7 Năm 2010 07:51

b c ra kh i phòng đ t linh c u bà Bá, v a đi v a l m b m trong n c m t: Thôi, đ hôm đ a đám m , con c g ng đi đ .

2. T Di Chúc

-Năm 1989, Ông Phan V. B. v t biên qua M , đ l i Vi t Nam v và 2 con nh . T i M , m t th i gian sau, ông c i bà M. và có v i bà n y m t con trai. Ông và v c v n liên l c b ng th t , đ ng th i l p h s b o lãnh cho 3 m con, ch ngày đoàn t . Năm 2001, ba m con bà Phan i Vi t Nam qua, nh ng c ng t i Michigan.

Năm 2005, ông Phan b ung th p h i và ch t t i Houston, Texas. Bà M. đ ng ra nh n lãnh trách nhi m tang l . Nh ng bà không đ ti n đ trang tr i m i phí kho n. Đ c tin ch ng t tr n, bà Phan t c t c l y vé máy bay v Houston. Bà đ n nhà quản Vĩnh Ph c thì g p bà M. đang có m t t i đó. Hai bà trao đ i chuy n h u s . Bà M. và Ông manager Nhà Quản Vĩnh Ph c chi t tính t ng s chi phí dành cho đám tang. Theo di chúc ông Phan đ l i thì bà Phan đ c h ng m t trăm ngàn đô la (\$100,000.00) là ti n b o hi m nhân th ông Phan đã mua. Trong di chúc, không th y có kho n ti n nào dành cho bà M. và đ a con trai (con chung c a ông Phan v i bà M.). V i n đ n tình và lý gi a hai bà và ng i quá c , ông manager nhà quản đ ngh bà Phan trích m t ph n trong s ti n b o hi m nhân th đ thanh th a phí kho n cho nhà quản. Bà Phan đ ng ý đ ngh c a ông manager. Bà chào t gi bà M., ông đ i di n nhà quản và nói bà s tr l i nhà quản vào sáng hôm sau đ gi i quy t. Bà không quên đ l i s cell phone c a mình cho hai ng i.

Tuy nhiên, sáng hôm sau, bà M. và ông đ i di n nhà quản không th y bóng dáng bà Phan xu t hi n. G i cell phone 5 l n b y l t, v n êm ru bà r . Đ i thêm 3 ngày n a, không th y bà Phan, bà M. đành c n r ằng h i vay b n bè s ti n còn thi u đ lo cho xong chuy n h u s . Nhìn đ a con trai, bà v a xót th ng nó, v a oán h n ông Phan đã không nghĩ gì đ n hai m con bà khi ông c m bút vi t t di chúc kia.

3. Con Cái Và Tang L

Cu i năm 1995, Ông Nguy n K., m t c u Sĩ Quan Quân L c VNCH đ n M theo di n HO. Gia đình ông g m v và b n con, ba trai m t gái. Sau m t th i gian không lâu, các con ông bà K. đ u l p gia đình và m i ng i i m t Ti u bang riêng r . Ch có đ a gái út i Houston, nh ng cô ta cũng ra riêng v i ch ng. Ngôi nhà tr c kia i chung 6 m ng, nay ch còn hai ông bà già.

Đ u năm 2007, ông K. t tr n vì b ung th gan. Bà K. thông báo cho 3 con trai i 3 Ti u Bang xa v Houston đ tang l . Theo l i yêu c u c a bà K., xác ông K. đã đ c ch v nhà quản Vĩnh Ph c. Ông bà K. h ng ti n già (SSI), h ng tháng, m i ng i i lãnh \$505.50 (năm trăm l năm đô la, năm m i i xu). T ng c ng là m t ngàn, m i m t đô la (\$1,011.00). Bà K, g i phone cho nhà quản Vĩnh Ph c, yêu c u đ a thi th ch ng v nhà quản. Nh ng bà không ký h p đ ng thanh toán phí kho n h u s . Lý do đ n gi n là vì bà không có ti n. Giá t i thi u h a táng là \$4,000.00 (b n ngàn đô la). Còn chôn c t t i nghĩa trang thì tùy t ng ca. Tang gia m t khá b n ti n vì giá đ t đ t và quan tài t t, x u có giá khác nhau. Ngoài ra, n u x đ ng "trong quan, ngoài quách" thì giá l i cao h n.

Câu chuyện n h u s

Tác Giả: L u Thái Dzo và Huy Ph ng
Chúa Nhật, 25 Tháng 7 Năm 2010 07:51

Tóm l i, chôn t i nghĩa trang, tang gia ph i tr ít nh t là 7, 8 ngàn đô la cho m t đám tang h ngбет.

Bà K. t ch c bu i h p m t b n con, yêu c u m i ng i góp ti n đ lo đám tang c a b . Trong b n con, ph i có m t ng i ký gi y t ch u trách nhi m thanh toán phí kho n tang l . Không ai nh n lãnh công tác n y. Anh hai "chuy n bóng" cho anh ba. Anh ba né tránh. Bà m ch p bóng, "pass" qua con gái út và r . Bà nói r ng t i con ch ký trên gi y t cho h p l mà thôi. Còn ti n b c, m i đ a b ra m t ph n. Khi góp đ , bà đích thân tr cho nhà qu n, có biên nh n đàng hoàng. Cu i cùng, con gái ch u đ ng tên ký giao kèo v i nhà qu n. S ti n c n thu là \$8,000.00 (tám ngàn đô la). Các con bà mi n c ng ch p nh n vi c đóng góp, m i ng i hai ngàn đ ng. Cu c "l c quyền" đ c ti n hành h t s c ch m ch p. B n con bà K. vi n đ lý do đ trì hoãn. Nào là thu nh p ít i, con cháu b nh ho n, c n đi bác sĩ. Nào là vi c làm b p bệnh, có th "lay off" b t ng v.v...

Tình tr ng góp ti n c a, nhng nh ng nh th , nên xác thân ông K. ph i n m trong phòng l nh nhà qu n Vĩnh Ph c đúng m t tháng. Sau đó m i đ c nh p quan, đ a ra phòng ngoài cho thân nhân, b n bè thăm vi ng và th c hi n nh ng nghi th c đ o, đ i c n thi t.

4. Quyền góp cho tang l

Ba tr ng h p liên quan đ n "H u S " nh trên làm tôi bụi ngùi nh đ n anh Hùng, m t c u tù nhân chính tr C ng s n Vi t Nam đ c đ nh c t i Hoa K theo đi n HO vào năm 1993. Anh đ n Houston m t mình, không v con, gia đình, đ c b n bè giúp đ đ s m h i nh p cu c s ng m i.

Kho ng hai tháng sau khi đ t chân lên đ t M , anh Hùng đi khám b nh t ng quát thì phát hi n b ung th gan th i k chót. N m đi u tr t i South West Hermann Hospital m t tháng thì t tr n. Ngoài m t s ít giáo dân Giáo X Ngôi L i Nh p Th (lúc b y gi còn th ng thu c Giáo X M mang tên Notre Dame đ ng Boone), không có bà con, h hàng nào c a anh Hùng đ n thăm vi ng, săn sóc anh. Đi u đ c bi t là anh Hùng ng ý mu n h c h i đ tr thành tín h u Công Giáo. Anh đã đ c linh m c B ng, tuyên úy b nh vi n, truy n đ t nh ng tín đi u căn b n v Kitô Giáo. Tr c gi lâm chung, anh đ c linh m c B ng trao ban Bí Tích Thanh T y (baptism).

Vì không có thân nhân, nên anh Th., H i Tr ng H i Đ o Binh Đ c M (Legio Mariae) thu c Giáo X Ngôi L i đ ng ra lãnh nh n vi c mai táng.

V tài chánh, anh Hùng ch đ c h ng SSI. Nhóm giáo dân chúng tôi t ch c gây qu y m tr tang l dành cho m t tín h u tân tông v a n m xu ng. N u h a táng thì ch t n kho ng 3,4 ngàn đô la. Tuy nhiên, tr ng h p anh Hùng không th h a táng, nh ng ph i chôn c t i nghĩa trang đ đ phòng tr ng h p có ng i thân khi u n i v cái ch t c a anh . Chúng tôi l c quyền công khai t i Nhà Th . Giáo dân tích c c giúp đ . K t qu r t kh quan. Nhà qu n Vĩnh Ph c đ m trách vi c mai táng. H ch l y ph n n a phí t n tang l . Do đó, s ti n l c quyền, sau khi thanh toán cho nhà qu n, còn đ chút đ nh, g i cho thân nhân anh Hùng i Vi t Nam (cô: Nguy n Th Thanh Vân, em gái anh Hùng, S 19F, đ ng 31, T 78, Ph ng 18, Qu n Tân Bình) .

*

Tìm hi u v chuy n "H u S ", đ i chi u v i Vi t Nam, tôi nh n th y có nh ng đi m khác bi t,

Câu chuyện hũ u s

Tác Giả: Lũu Thái Dzo và Huy Phng
Chúa Nhật, 25 Tháng 7 Năm 2010 07:51

nh: t i M, ng i ta đ xác t i nhà quàn (Funeral Home), ch không bao gi đ t i t gia nh
Vi t Nam.

Tôi còn th y Vi t Nam có nh ng gia đình mua s m c quan tài và trng bày ngay t i t th t đ x d ng khi hũ u s. Đám tang ở thôn quê Vi t Nam còn mang hình nh, màu s c, đ ng nét đ c thù c x a. Không bi t bây gi có thay đ i gì không. Nh ng tr c năm 1975, có đ a ph ng còn t ch c đám tang v i kèn sáo, trng chiêng r n ràng, v i đ i ngũ "Phu Đòn" trai tráng (công nhân ph trách khiêng linh c) ăn m c áo khăn diêm dúa, l m t. Th m chí có gia đình còn áp d ng ch ng trình "khóc m n, th ng vay" đ khách bng quan cho r ng tang gia thu c thành ph n giàu sang, con đàn, cháu đ ng.

V chi phí, m t đám tang M quá t n kém, nh t là chôn c t t i nghĩa trang. Bao nhiêu nhu c u ph i chi tiêu: t mua đ t, đào huy t, t m li m, phát thanh, đng báo phân u, cáo phó, đ n t ch c l c u h n, c u siêu t i Nhà Th, Chùa, di quan b ng xe h i, thuê m n c nh sát h t ng, d n đ ng đ n nghĩa đ a v, v...

Đám c i M đã t n. Có khi đám tang còn t n h n. Tùy phong t c, t p quán, Tôn Giáo c a m i Qu c Gia, chúng ta lo chuy n hũ u s cho ng i thân qua đ i b ng đám tang đ n gi n, ít t n kém, hay sang trng, có nhi u nghi th c c u k, m i l. Tr c là đ bi u l lòng hi u th o c a con, cháu đ i v i ông bà, cha m. Sau là b o t n và phát huy truy n th ng văn hóa Dân T c đã có t ngàn x a. Không nên vi n đ n lý do n y, nguyên nhân n nh nghèo kh, tài chánh h n h p ch ng h n đ đám tang ti n hành quá ch m tr (thi th ng i thân đ t i nhà quàn m t tháng) đôi khi đám tang đng l là bi k ch, l i bi n thành hài k ch ho c n a bi n a hài gâ b t hòa, chia r trong gia t c. T đó, chúng ta tin ch c r ng ng i quá c khó có th ng m c i n i Chín Su i ./.

=====

"Tang l ai c i"

Hôm nay cáo phó sao nhi u quá!

tu i già, b n bè th ng nói v i nhau: "Bây gi ch ng ai m i đám c i n a mà toàn đ đ đám tang!" Đây không h n là m t câu nói trách móc ai mà ch là m t l i "tri thiên m nh." M t ông b n già còn phát bi u thêm: "Đi đám ma còn m t th i gi h n đi đám c i!" Tôi đng còn ng c nhiên vì ch m hi u thì ông b n lanh l gi i thích: "L n th nh t ph i vào b nh vi n thăm, l n th hai phúng đ i u t i nhà quàn, l n th ba đ a đám và l n th t d l th t tu n hay bách nh t!" Đng là m t th ng cha chi ly, tính toán, nh ng ch a ch ng th c t, n u chúng ta thân v i h n, ch c cũng ph i đ n v i h n đ b n l n, cho đng v i câu "nghĩa t là nghĩa t n".

Nhi u ng i s khi ph i nói đ n cái ch t, t h n là nói đ n nh ng đ đ nh hay s a so n cho đám tang c a mình, vì s xui x o, nh ng l i thích t ng t ng chuy n trúng s đ c đ c, b ng ch ng là có nhi u ng i mua vé s hàng tu n vì hy v ng. Ng i mua vé s "có th" trúng đ c đ c, ta là ng i mua vé s, ta cũng có th trúng đ c đ c, đó là tam đ n lu n. Tuy v y, m i năm n c M này ch có thêm đ c vài ch c ng i may m n trúng s đ c đ c, nh ng cũng m i năm x này có 20,000 ng i ch t vì b nh cúm th ng (common flue), 42,000 ng i ch t vì

Câu chuyện h u s

Tác Giả: L u Thái Dzo và Huy Ph ng
Chúa Nhật, 25 Tháng 7 Năm 2010 07:51

tai n n trên xa l , 15,000 ng i ch t vì súng ng, đâm chém. N i s ng i b đi n gi t không
thôi cũng g p b n l n s ng i trúng s . V y thì chúng ta nói chuyện đám ma coi b còn có lý
và hi u bi t chuyện đi h n là bàn chuyện trúng s .

N u bàn chuyện: “Ch t r i đi v đâu?” là nói chuyện triết lý và đ ng đ n ni m tin tôn giáo. B n
phạm phu t c t chúng tôi th ng có câu h i th c t g n h n, là ch t r i, nên chôn hay nên
thiêu? Thiêu thì h n r h n chôn. Thiêu r i đem r i tro đ đâu đó đ “cát b i tr v cát b i” cho
xong m t ki p ng i. Nh ng kh n i, nhi u ng i ng ý không ch u cho con cháu thiêu vì s
nóng, ng i ch t còn bi t nóng thì ch c khi chôn b ng p th , r i còn trùng sâu b rúc r a trong
x ng th t dài dài, còn kh s bi t bao nhiêu! Chôn xu ng đ t, ph i t n t n cho m t ph n m .
M t ph n đ t chôn, c ng v i nhà quàn, quan tài, bia m không đ i \$15,000 cho m t ng i,
đâu ph i là s ti n ai cũng có đ c! M thì ph i có bia, m c dù bia đá trăm năm cũng ph i mòn.
Chôn xu ng đ t r i, n m đó, ngày tháng trôi qua mà không có “con ma” nào lui t i thăm vi ng
còn r u h n n a, nh t là nh ng ngày Hi n M u, Nghiêm Ph , nh ng ngày L T t, “n m trong
huy t l nh ch c em s u...” (Đình Hùng), vì m ng i bên c nh nhang khói, hoa t i ph đ y mà
ph n ta tiêu đi u v ng l nh, sao cho kh i ch nh lòng đ i m sâu.

Ch t r i đem vào nhà quàn, l i có ng i mu n đ n đ c b n tuyên đ ng công tr ng và ph c .
B n thân ch a làm đ c đi u gì ích qu c l i dân, l i ch a h t lòng vì t qu c, nay n c m t nhà
tan, ch u c nh đ u hàng, ho c là b đ n v , chi n h u ra đi, cao bay xa ch y, ho c x p hàng
“đăng ký” xin ghi tên vào tù, còn vinh đ gì đ đ c lá c t qu c ph lên quan tài. Nh ng ng i
x ng đáng đ c ph lá c t qu c hi n nay đang n m trong nghĩa trang quân đ i Biên Hòa
hoang l nh hay b xác trên r ng đ i bi n. Ngoài nh ng trang li t sĩ, anh hùng đã ch t vì t
qu c nh th , đ đây còn ai x ng đáng đ ph lá c thiêng liêng y cho ng i lính già ch t tha
ph ng trên đ t khách hôm nay?

Cũng xin đ ng quá lo l ng, phi n lòng đ n chuyện c u nguy n cho ng i đã ch t đ linh h n
đ c s m siêu thoát bay lên Ni t Bàn hay Thiên Đàng an vui. Nghi p ch ng, n u s ng m t
cu c đ i t t lành, không có năng l c nào làm cho đ u chìm đ c xu ng đáy h , n u s ng m t
cu c đ i x u xa, là đá thì là nghìn câu kinh c u nguy n cũng không làm cho đá n i lên đ c
m t n c. Không có giáo sĩ quy n năng trên th gi i này có th c u nguy n đ làm ng c l i
đ c đ nh lu t đó.

N u chúng ta v n th ng t hào v b n s c văn hóa, nghìn năm nô l cũng không b đ ng
hóa, sao m i s ng v i M ba m i lăm năm, đã v i quên đ y n p quan tài cho ng i thân.
Ng i Vi t trong n c sau năm 1975, b t ch c Liên Xô, ng i ch t n m trong quan tài có n p
kính đ ng i vi ng có th trong th y m t, v con anh em thay nhau phát bi u tình c m v i
ng i ch t, r i quan khách “di u hành” quanh quan tài nhi u vòng, tr c khi di quan, nh ng
ngày nay lo i văn hóa này đã không còn t n t i. Theo t c l Vi t Nam, ng i ch t r i thì ph i
đ p m t, t m li m thì ph i đ y n p hòm. Ng i b nh đau m lâu ngày, nhan s c tàn phai, nhi u
khi không mu n g p m t b n bè, thân quy n, hu ng gì lúc đã nh m m t xuôi tay. Gia đình con
cái thì xúc đ ng khi còn nhìn th y m t ng i thân, t o nên s l u luy n tình c m, b n r n không
mu n chia r i.

H u nh t t c đám tang c hành t i M , trong cáo phó đ u có ghi hàng ch “Xin mi n phúng
đi u” vì đ n đ n ng i ta hi u nghĩa “xin mi n phúng đi u”, có nghĩa là tang gia không nh n

Câu chuyện hóm hĩnh

Tác Giả: Lưu Thái Dzo và Huy Pháng
Chúa Nhật, 25 Tháng 7 Năm 2010 07:51

tiền, trong khi đó vẫn nhún nhua. Thốt ra “Phúng: là lá vát đá điáu ngái chát,” “Phúng Điáu: là đem lá vát đán hái thăm ngái chát” (*) váy thì không nháng tiền, mà hoa hay bánh trái, nhang đèn (nhá Viát Nam) đáu là vát phúng điáu. Ngái ta cũng tháng căn cá vào sá láng vòng hoa phúng đá láng giá mát đám tang lán hay nhá, sang hay hán, mác đáu nháng tráng hoa này chát nái trong vòng mát ngày rái đem vát bá, đá tán kém khoáng \$200 cho mát tráng hoa, mát sá tián không nhá. Nhiáu tang gia đã loan báo không nhán vòng hoa và xin dành sá tián đó cho nháng viác tá thián, nháng không đác đáp áng tá bán bè thân thích, lý do là ngái ta thích bá ngoài, làm sao cho đáp mát mà mái ngái đáu tháy đác. Mát đám tang, khoáng tá 5 đán \$8,000 tián hoa đác đem đi vát bá phí phám. Mát đám tang cáa ngái Má, dù là danh giá hay triáu phú, không có nhiáu vòng hoa tang nhá ngái Viát, có đáp, các bán thá đám xem, chúng ta “chái bánh” hán há nhiáu.

Vui hay buồn thì cũng hiáu cho thuán lá trái. Mái tóc đám sáng và xác thân “tá đái”(**) bát đáu ráu rá. Chám ngôn cáa ngành Thiáu Háng Đáo là “Sáp Sán”, còn chúng ta thuác loái “cá lai hy” rái, đã có ai sáp sán cháa?

Phán các con, xin hãy cho má mát bát canh nóng lúc vá già hán là nghìn nghi thác đáa tián lúc nám xuáng, lúc báy giá má đáu còn biát gì náa!

(*) Hán-Viát. Đào Duy Anh

(**) Giáu, Láa, Nác, Đát